

meerjarenbeleidsplan COS Limburg 2017-2020

**©COS Limburg
27 september 2016**

Meerjarenbeleidsplan COS Limburg 2017-2020

I. COS Limburg: visie en werkwijze

1. Inleiding

In het voorliggende meerjarenbeleidsplan 2017-2020 van COS Limburg geven wij voor onze organisatie aan op welke wijze het COS invulling gaat geven de werkzaamheden en activiteiten gedurende deze periode. COS Limburg zet in deze periode opnieuw in op het bijdragen aan maatschappelijke participatie en sociale cohesie en het verkleinen van uitsluiting van mensen in de provincie Limburg en heeft de programmaliijnen en de daarbinnen uit te voeren projecten en activiteiten hier nadrukkelijk op gemodelleerd. Uitgangspunten voor het werk van COS Limburg zijn de prioritaire thema's uit de "Sociale Agenda Limburg 2025: 'Koers voor een vitaler Limburg'" en die sluiten zowel aan bij het programmadeel "Limburg werkt akkoord" als bij het programmadeel "Sociale Innovatie en Participatie".

COS Limburg is bij uitstek een projectorganisatie en kent uitsluitend projectuitvoering gericht op externe partijen. Deze werkwijze maakt het mogelijk dat snel en actief geanticipeerd kan worden op actualiteit en veranderende maatschappelijke factoren en ontwikkelingen. Ook kan hierdoor efficiënt worden ingegaan op vragen en behoeften van klanten en klantgroepen. Binnen de activiteiten maakt COS Limburg een onderscheid in **enerzijds een deel met basisactiviteiten, anderzijds is er een projectendeel** dat gericht is op aansluiting bij het kader Maatschappelijke Organisaties.

2. Leidende maatschappelijke thema's 2017-2020

COS Limburg richt zich provinciebreed op maatschappelijke thema's die relateren aan leefbaarheid, maatschappelijke participatie en duurzame ontwikkeling.

Visie en het beleid van COS Limburg zijn in 2015 door de Evaluatiecommissie getoetst aan de inhoudelijke ambities van de Provincie Limburg. "Die van COS Limburg sluiten direct aan bij de volgende vijf thema's van het beleidskader: leefbaarheid, voorkoming van isolement, participatie, achterstandsgroepen en sociale veiligheid. De **activiteiten** van COS Limburg sluiten inhoudelijk aan bij de onderwerpen die maatschappelijke relevantie hebben. De activiteiten bestaan uit het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties en burgerinitiatieven op het gebied van verdraagzaamheid, diversiteit en internationale samenwerking, jongerenprogramma's rond thema's als actief burgerschap, interculturele dialoog, normen en waarden en het ondersteunen van initiatieven voor een duurzame samenleving. Deze activiteiten zijn relevant voor de realisatie van het provinciaal beleid", aldus de evaluatiecommissie.

COS Limburg continueert gedurende 2017-2020 deze beleidslijnen en sluit daarbij nadrukkelijk aan bij de "Sociale Agenda Limburg 2025: 'Koers voor een vitaler Limburg'"

De hoofdthema's vinden derhalve hun uitwerking in aandacht en activiteiten voor de bevordering van actieve deelname van (kwetsbare) burgers aan de samenleving en aandacht voor duurzaam produceren en consumeren, voor gezondheid, diversiteit, interculturele dialoog en verdraagzaamheid.

Nieuwe accenten binnen de projectontwikkeling en -uitvoering liggen de komende jaren bovendien bij provinciale speerpunten als positieve gezondheid, het tegengaan van polarisering in de samenleving vanuit aandacht voor intolerantie en radicalisering, arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen, sociale innovatie en samenwerking vanuit de zgn. quatro helix.

Binnen de projectuitvoering sluit COS Limburg bovendien expliciet aan bij het aanvalsplan Integratie Satushouders en Asielmigranten. Ook hierin wordt ingezet op het leveren van bijdragen aan het versneld toe leiden van statushouders naar de

arbeidsmarkt. Binnen dit project wordt intensief samengewerkt met andere MO's en zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de belangrijkste stakeholders op dit vlak; gemeenten, arbeidsmarktregio's, COA en Vluchtelingenwerk en SBB.

Voor een leefbare samenleving

COS verbindt Limburgers met elkaar in een toegankelijke Limburgse samenleving voor alle burgers. We zetten ons in voor diversiteit, toerusting van burgers om hun zelfredzaamheid te bewerkstelligen en toerusting van organisaties om het maximale te halen uit de kansen die een divers samengestelde en internationaal georiënteerde samenleving biedt.

Voor een duurzame samenleving

De transitie naar een duurzame samenleving is van levensbelang voor de huidige en toekomstige generaties. Duurzame ontwikkeling is een voortdurend proces dat voor COS Limburg onlosmakelijk is verbonden met het vorm geven aan onze economie, onze samenleving en onze toekomst. COS verbindt mensen en organisaties die samen denken over en werken aan duurzame veranderingen. Met name op gebied van duurzaamheid wordt innovatie ondersteund, zoals zelfverzorging en maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Dit laatste speelt een belangrijke rol in dat transitieproces naar een duurzame (en leefbare) samenleving. Hierbinnen wordt ook aandacht geschonken aan participatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

3. Missie, visie en de doelstelling van de organisatie

COS Limburg is een provinciaal advies- en projectbureau dat werkt aan duurzame verbinding van mensen en organisaties, met elkaar en met de samenleving.

COS Limburg is bij uitstek een themagerichte projectorganisatie, die op adequate en vraaggerichte manier inspeelt op de maatschappelijke actualiteit en hierop toegesneden activiteiten en projecten ontwikkelt en uitvoert.

- Het COS **agendeert** actuele maatschappelijke vraagstukken naar diverse stakeholders en doelgroepen en betreft hen bij het discours;
- Het COS **verbindt** duurzame ambities met agenda's en ideeën;
- Het COS **activeert** burgers op het vlak van participatie, leefbaarheid en sociale cohesie;
- Het COS **stimuleert** samenwerking, netwerkontwikkeling en kennisdeling.

De werkzaamheden van het COS zijn provinciaal dekkend.

Missie

COS Limburg werkt aan een rechtvaardige, leefbare en duurzame samenleving door het bevorderen van actief, mondiaal burgerschap;

Kernwaarden: Verbinden, toerusten, activeren;

En dat doet COS Limburg: *clientgericht, transparant en duurzaam.*

Visie

Stichting COS Limburg streeft naar een duurzame, sociale en open samenleving waarin iedereen kan deelnemen, zich kan ontwikkelen en zich thuis voelt. Hieraan werken we resultaatgericht, communicatief en laagdrempelig.

Doelstellingen:

- Het bevorderen van actief, mondiaal burgerschap teneinde te komen tot een rechtvaardiger, leefbaardere en duurzamere samenleving;
- Het betrekken, activeren en verbinden van burgers, vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties, bedrijven en overheden in Limburg bij vraagstukken rond leefbaarheid, maatschappelijke participatie, duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Onafhankelijk en gedreven

Het COS is niet gebonden aan een maatschappelijke of religieuze overtuiging of opvatting. Hierdoor kan het COS samenwerken met een grote verscheidenheid aan organisaties en instellingen.

COS Limburg beschikt over een team van deskundige medewerkers die weten wat er speelt in de samenleving, voor iedereen klaarstaan en toegang hebben tot een fijnmazig netwerk van organisaties en instellingen binnen en buiten de regio.

Good governance

Tijdens de evaluatie van de maatschappelijke organisaties in 2015 constateerde de commissie dat COS Limburg voldoet aan de eisen van good governance. Ook in de nieuwe beleidsperiode zet het COS krachtig in op deze uitgangspunten
Integer en transparant handelen en een stabiel en effectief bestuur.

4. Samenwerking met andere MO's en binnen de quatro helix

COS Limburg werkt met en voor grote en kleine organisaties in het publieke domein en in de private sector.

COS is een veelgevraagd projectpartner maar zoekt ook actief de verbinding met andere organisaties in de publieke en de private sector op: burgerinitiatieven, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen. Ons uitgebreide partnernetwerk stelt ons in staat om interessante verbindingen te leggen, bijvoorbeeld tussen burgerinitiatieven, kennisinstellingen en bedrijfsleven ten behoeve van projectuitvoering, onderzoek en stages. Binnen een aantal projecten wordt gestreefd naar samenwerking binnen de **quatro helix** van relevante "kennisinstellingen, gemeenten, georganiseerde burgers en ketenpartners/stakeholders".

De samenwerking vindt plaats binnen de uitvoering van projecten en activiteiten en uit zich in gezamenlijke projectontwikkeling, projectuitvoering, pr en communicatie, activeren van elkaars netwerken, kennisuitwisseling, "leren van elkaar" en evaluatie. Binnen de samenwerking worden bovendien budgetten van de deelnemende organisaties bij elkaar gebracht, en door deze combinatie van financiering is uitvoering van substantiële projecten mogelijk, met een groter bereik en out-come.

De samenwerking wordt op projectbasis en voor een bepaalde tijd aangegaan. Ze vloeit meestal voort uit het gegeven dat expertise, netwerken en organisatiekracht binnen het samenwerkingsverband complementair zijn en meerwaarde opleveren, waardoor de projecten van COS Limburg een beter resultaat/ bereik krijgen. COS Limburg schuwt hierbij niet om bijvoorbeeld samenwerking aan te gaan met organisaties die in hun kernactiviteiten geen maatschappelijke taak hebben, zoals bijvoorbeeld met partijen uit het bedrijfsleven, festivals of winkeliers en hen te bewegen om in hun reguliere (kern)proces aandacht voor relevante maatschappelijke kwesties een plek te geven.

COS Limburg is regelmatig actief op het Maatschappelijk Netwerk Limburg", het digitale platform voor en door de Maatschappelijke Organisaties en participeert bovendien in de pilot "Nieuwe Wegen", waarin tezamen met een aantal andere MO's, nadere samenwerking op facilitair vlak wordt onderzocht en

Samenwerking kan in 3 categorieën van organisaties worden ondergebracht:

1. *Erkende maatschappelijke organisaties*, zoals Jong Nederland Limburg, Scouting Limburg, FAM!, Vluchtelingenwerk Limburg, Dienst Kerk en samenleving, COC Limburg en GIPS zijn met enige regelmaat samenwerkingspartner van COS Limburg in gezamenlijke projectuitvoering. Door met deze organisaties in gezamenlijkheid uitvoering te geven aan activiteiten en projecten vindt uitwisseling van inhoud, doelgroepen en netwerken plaats.

2. Andere, niet door de provincie gesteunde, maatschappelijke organisaties als Wel.Kom, Alcander, Mondiaal Centrum, wijkcentra, jongerenorganisaties e.d.
3. Niet maatschappelijke organisaties als bedrijven, gemeenten, onderwijsinstellingen, (lokale) vrijwilligers- en burgerinitiatieven, sportverenigingen e.d.

5. Kennis delen en verspreiden

Bij de verspreiding van kennis en expertise van het COS wordt ingezet op diverse methodieken, afhankelijk van de aard van de ontvangende partij en de aard van de te verspreiden kennis.

- Naar de prioritaire doelgroepen zet het COS in op uitwisseling good-practices, ontwikkelen road-maps en stappenplannen, workshops, informatieve bijeenkomsten en informeren via bestaande kanalen zoals bijvoorbeeld gemeenten of bijvoorbeeld het populaire Bevrijdingsfestival en jongerenuitwisselingen.
- COS Limburg vindt het bovendien belangrijk dat vrijwilligersorganisaties onderling kennis, ervaringen en good-practices uitwisselen en daartoe organiseert COS netwerkbijeenkomsten, workshopprogramma's en symposia. COS verbindt lokale en regionale netwerken, waardoor kenniscirculatie ontstaat.
- Ook uitwisseling van kennis en ervaringen tussen maatschappelijke organisaties onderling is cruciaal. Hiertoe zal COS Limburg gedurende de voorliggende beleidsperiode participeren in limburgLab, deelnemen aan door de provincie georganiseerde studiedagen voor MO's en met andere MO's in dialoog over werkveld, processen en ontwikkelingen zijn.
- Tenslotte werkt het COS via **vermaatschappelijking** eraan dat andere Limburgse organisaties en actoren in hun reguliere programma's aandacht krijgen voor maatschappelijke thema's gerelateerd aan diversiteit, verdraagzaamheid en duurzaamheid.

II. Programmaliijnen van COS Limburg voor de Beleidsperiode 2017-2020

Binnen de activiteiten maakt COS Limburg een onderscheid in **enerzijds basisactiviteiten**, die gericht zijn op het kernbeleid van de organisatie en gericht op versterking van de doelstelling van de organisatie. Ook zijn hierbinnen een aantal langlopende activiteiten gericht op vrijwilligersorganisaties en georganiseerde burgers die hun inbedding al hebben gevonden ondergebracht.

Anderzijds is er een projectendeel dat zuiver gericht is op aansluiting bij het kader Maatschappelijke Organisaties en de criteria die in de nadere subsidieregels Maatschappelijke Organisaties zijn opgenomen.

In het meerjarenplan resulteert dit in 3 programmaliijnen, waarbij programmaliijn 1 wordt ingevuld met basisactiviteiten, programmaliijn 2 met projecten op het thema leefbaarheid/positieve gezondheid en programmaliijn 3 op het thema participatie en sociale cohesie in relatie tot duurzaamheid.

Een aantal van de lopende projecten waarop het COS zullen gecontinueerd worden en de komende jaren in het werkplan een plek behouden. In opzet en uitvoering liggen er echter elk jaar andere accenten en bevatten ze nieuwe projectonderdelen. COS evalueert jaarlijks deze projecten en stelt hen daarop, indien nodig en geënt op actuele ontwikkelingen, bij. Bovendien brengt het COS telkens vernieuwing aan binnen deze projecten op methodisch vlak en in de samenwerking met (doel)groepen.

Voorliggend document betreft aldus een meerjarenbeleidsplan dat alle activiteiten die het COS de komende jaren gaat uitvoeren thematisch samenvat in een drietal programmalijnen van projecten waarop wordt ingezet en die op hoofdlijnen zijn ingevuld. Een concrete uitwerking op projectbasis is vervat in het werkplan 2016, dat additioneel ter beoordeling aan de provincie is voorgelegd.

Op de navolgende pagina's staan de drie programmalijnen van het meerjarenplan in nader detail beschreven.

Programmalijn 1
Basisactiviteiten: Ondersteuning en kennisdeling vrijwilligersorganisaties en burgerinitiatieven

Korte Omschrijving

Dit programma omvat een cluster van algemeen dienstverlenende en in elkaar grijpende activiteiten t.b.v. vrijwilligersorganisaties en –groepen, georganiseerde burgers en lokale initiatieven.

Deze werkzaamheden zijn qua opzet, aanpak en uitvoering faciliterend en van algemeen ondersteunende aard. Deze activiteiten dragen bij aan het goed laten functioneren van de achterban van COS Limburg: de vrijwilligersgroepen en lokale burgerinitiatieven waar het COS voor werkt. Bovendien zijn de werkzaamheden binnen dit programma sterk gericht op samenwerking, netwerkontwikkeling, uitwisseling en kennisdeling.

Ook de werkzaamheden en inspanningen van het COS om in algemene zin de samenwerking met andere MO's te verbreden en te verstevigen worden gezien als basisactiviteiten en zijn binnen deze programmalijn ondergebracht.

Aanleiding

COS Limburg constateert dat binnen de Nederlandse samenleving op vele terreinen een dynamiek waarneembaar is van de mondige burger, op zoek naar een grotere eigen rol in maatschappelijke ontwikkelingen die hij of zij belangrijk acht. Er zijn veel initiatieven vanuit verschillende groepen burgers die actief willen participeren in het sociale leven en zelf iets willen doen aan de maatschappelijke ongelijkheid, de verdraagzaamheid ten aanzien van (asiel) migranten en andere culturen willen bevorderen en hier lokaal activiteiten rond organiseren.

Deze vrijwilligersinitiatieven lopen tegen knelpunten aan, zoals onvoldoende organisatiekracht, netwerk, know-how, financiële middelen, waarbij het COS hen ondersteunt om deze knelpunten te verhelpen.

Activiteiten/projecten en werkzaamheden binnen programmalijn 1

Genoemde groepen hebben behoefte aan het delen van kennis en ervaringen met andere initiatieven, zitten verlegen om praktische tips en tools, informatie, en adviezen ten behoeve van hun organisatie en activiteiten. De variatie in aard, omvang, werkwijze, organisatievorm van de groepen en thematiek waar groepen mee werken is groot. Vaak is daarom maatwerk vereist. De meeste groepen kloppen zelf met hun vragen bij COS Limburg aan. COS Limburg benadert hen ook zelf met emails, via de website, en een aanbod van workshops en bijeenkomsten.

naam	1. service, advies en ondersteuning
------	--

Looptijd van het project

01-01-2017 t/m 31-12 2020

Binnen dit project richt het COS zich op het beantwoorden van (kortlopende) service-advies- en ondersteuningsvragen die de (vrijwilligers) doelgroepen bij COS Limburg

neerleggen. Al deze groepen organiseren regelmatig activiteiten gericht op (wereld)burgerschap, verdraagzaamheid, vluchtelingen en (participatie van) nieuwe Nederlanders, diversiteit en internationale samenwerking. De activiteiten zijn vaak wijkgebonden en betrekken (kwetsbare) vrijwilligers bij de activiteiten. Genoemde vrijwilligersgroepen hebben behoefte aan kennis, informatie, documentatie en adviezen ten behoeve van hun organisatie en activiteiten.

naam	2. Begeleiding en ondersteuning
------	--

Looptijd van het project

01-01-2017 t/m 31-12 2020

Binnen dit project richt het COS zich op intensieve begeleiding van vrijwilligersinitiatieven en -netwerken in Limburg dat jaarlijks een beroep doet op COS Limburg. Er zijn veel initiatieven vanuit verschillende groepen burgers die actief willen participeren in het sociale leven en zelf iets willen doen aan de leefbaarheid, duurzaamheid, maatschappelijke ongelijkheid, de verdraagzaamheid ten aanzien van migranten en andere culturen willen bevorderen en hier lokaal activiteiten rond organiseren. Genoemde vrijwilligersinitiatieven en -netwerken wenden zich tot COS Limburg met hun specifieke ondersteuningsvraag, waarop COS Limburg middels het aanbieden van begeleiding op maat in de aangegeven behoefte voorziet en met hen samenwerkt om een passende activiteit te ontwikkelen. In de meeste gevallen vinden deze activiteiten plaats in de eigen wijk en dragen zo tevens bij aan de sociale samenhang en de kwaliteit van de woonomgeving.

naam	3. Samenwerking en kennisdeling
------	--

Looptijd van het project

01-01-2017 t/m 31-12 2020

Binnen dit project worden kennis- en uitwisselingsbijeenkomsten georganiseerd voor Limburgse (vrijwilligers)organisaties en -platforms. COS Limburg organiseert jaarlijks werkbijeenkomsten voor maatschappelijke en vrijwilligersorganisaties en -platforms rond actuele maatschappelijke kwesties, waarin ze onderlinge ervaringen en informatie kunnen uitwisselen, oplossingen voor bestaande knelpunten krijgen aangedragen, innovatieve instrumenten of ideeën worden voorgesteld en de mogelijkheden voor onderlinge samenwerking wordt gestimuleerd.

naam	4. Samenwerking en kennisdeling met andere MO's
------	--

Looptijd van het project

01-01-2017 t/m *nog niet bepaald*

COS Limburg neemt vanaf medio 2016 deel aan een pilot , samen met een aantal andere MO's en samen met SMOL, waarin verbreding van de afzonderlijke activiteiten en doelgroepen naar meer met elkaar samenwerkende MO's tot de mogelijkheden behoort. Door de verbreding op te zoeken, in feite nieuwe doelgroepen voor de bestaande activiteiten en diensten te vinden, ontstaan nieuwe mogelijkheden die wellicht ook vertaalbaar zijn in nieuw dienstverlening, nieuwe verdienmodellen en/of bredere (facilitaire) samenwerking. COS Limburg maakt deel uit van de koplopergroep die in een start fase invulling gaat geven aan dit traject en de uitkomsten, via SMOL en MN-Li, deelt met andere MO's.

Doelstellingen binnen programmaliijn 1.

- Voorzien in de behoefte van vrijwilligersgroepen en -organisaties aan informatie over thema's gerelateerd aan leefbaarheid, duurzaamheid, internationale vraagstukken en verdraagzaamheid;
- Vergroten van efficiëntie en kwaliteit en bereik van de uitvoering van hun werkzaamheden en activiteiten.
- Vrijwilligersorganisaties en -netwerken (beter) toerusten op hun werkzaamheden en taak, zodat zij optimaal en op een volwaardige wijze kunnen participeren in de maatschappelijke arena;
- Bevordering van de samenwerking en kennisuitwisseling tussen (de vrijwilligers van de) platforms.
- De vrijwilligers toerusten voor hun taken en werkzaamheden;
- Bevordering van de samenwerking en kennisuitwisseling van het COS met de Maatschappelijke Organisaties en tussen de Maatschappelijke Organisaties onderling.

Resultaten

Met de uitvoering van (de activiteiten binnen) dit programma heeft COS Limburg in 2020 minimaal 12 (lokale) (netwerken van) vrijwilligersinitiatieven in Limburg versterkt en uitwisseling en kennisdeling hiertussen tot stand gebracht doordat:

- (lokale) vrijwilligersinitiatieven en samenwerkingsverbanden zijn ondersteund en versterkt;
- Contacten zijn gelegd tussen personen en netwerken van verschillende achtergrond en deze contacten zijn versterkt;
- Minimaal 10 vrijwilligersinitiatieven beter organisatorisch zijn toegerust en met elkaar kennis en ervaringen delen;
- Uitwisseling tussen minimaal 10 vrijwilligersinitiatieven deze beter in staat stelt om binnen hun plaatselijke netwerk inhoudelijke en organisatorische ondersteuning te bieden en uitvoering van plaatselijke activiteiten ter hand te nemen.
- De helft van de ondersteunde groepen zelfstandig en structureel contact met elkaar heeft, ervaringen uitwisselt en/ of op enigerlei wijze samen werkt.
- deelname aan het project "Nieuwe Wegen" en ontwikkeling van plan van aanpak hierbinnen heeft geleid tot meetbare vergroting van de samenwerking, kennisdeling en facilitaire afstemming tussen minimaal 10 van de 30 MO's.

Doelgroep en bereik

- plaatselijke vrijwilligersorganisaties;
- Georganiseerde burgers en lokale vrijwilligersinitiatieven;
- Lokale samenwerkingsplatforms en netwerken;
- lokale/regionale duurzaamheidsinitiatieven en -samenwerkingsverbanden.

Relatie met provinciaal beleid en de Sociale Agenda

De werkzaamheden binnen programmaliijn 1 sluiten met name aan bij programmadeel '**Sociale Innovatie en Participatie**' van de sociale Agenda en de activiteiten en interventies dragen met name bij aan een trendbreuk in participatie en zorgen dat Limburgers duurzaam meedoen in de samenleving.

Hierbij gaat het concreet om:

- het stimuleren van actief burgerschap om burgers in positie te brengen om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de leefbaarheid in de eigen omgeving;
- het stimuleren van vrijwilligerswerk in de directe sociale omgeving;
- het bevorderen en ontwikkelen van initiatieven waarbij zelfsturing en zelfinitiatief centraal staat.
- het versterken, verbinden of ontwikkelen van sociale netwerken op provinciaal niveau.

Samenwerking met andere organisaties

In de hierboven beschreven basisactiviteiten wordt op velerlei manieren samengewerkt met (erkende) maatschappelijke organisaties zoals Wel.Kom, stichting Wereldpaviljoen,

stichting Bevrijdingsfestival, ADVL, FAM, Zuyd Hogeschool, Campagnebureau Fair Trade gemeente, diverse Limburgse gemeenten, Jong Nederland Limburg, Scouting Limburg, IVN, CNME en jongerenorganisaties. Deze organisaties worden regelmatig door COS ingezet/gevraagd om op hun specifieke deskundigheid en kennis de vrijwilligersgroepen en georganiseerde burgers waar het COS voor werkt, te informeren en/of nieuwe methodieken te introduceren.

Wat wordt met de resultaten / de verkregen kennis gedaan?

Alle projecten van COS Limburg worden uitgevoerd aan de hand van de "Plan Do Check Act" cyclus. We leven in een snel veranderende maatschappij en zeker bij langlopende projecten moet er desgewenst snel geschakeld kunnen worden. Bij COS hebben we oog voor voortschrijdend inzicht: projecten worden voortdurend gemonitord en indien nodig (op onderdelen) bijgesteld om zo altijd optimaal aan de eindresultaten te kunnen werken. Opdrachten en projecten worden (tussentijds) geëvalueerd met opdrachtgevers, partners én doelgroepen en vormen belangrijke input voor kwaliteitsmanagement en voortgang.

- Met de ondersteunde groepen en initiatieven wordt geëvalueerd om hun tevredenheid over de door COS Limburg geboden begeleiding vast te stellen. Ook vervolgvragen zeggen iets over de tevredenheid.
- Er wordt geregistreerd of er nieuwe, (zelfstandig) uitgevoerde (vervolg)activiteiten zijn opgezet door de groepen en wat de aard van deze activiteiten is/was.
- COS Limburg past de verkregen inzichten/kennis en evaluaties toe op de samenstelling van nieuwe activiteiten, zodat beter en meer afstemming plaatsvindt op de vraag en behoeften van cliënten.
- COS zorgt altijd voor verslaglegging naar de deelnemers, zodat deling van kennis en ervaringen ook op deze wijze plaatsvindt en de opgedane kennis e.d. ook (gestructureerd naar de achterban kan worden gecommuniceerd en ook derden gemakkelijke kunnen worden geïnformeerd.
- COS Limburg communiceert resultaten, good practices en kennis regelmatig via nieuwsbrieven, www.coslimburg.nl, MN-Li en via sociale media.

Programmaliijn 2

Met actief burgerschap naar een leefbare en gezonde Limburgse samenleving

Korte Omschrijving

Dit programma omvat een cluster van inhoudelijke en methodische activiteiten gericht op het bevorderen van actief burgerschap, sociale cohesie, maatschappelijke participatie en positieve gezondheid teneinde een bijdrage te leveren aan de "vitality community Limburg 2015".

De kracht en kwaliteit van een (lokale) samenleving wordt bepaald door onderlinge betrokkenheid, participatie, vertrouwen en integratie. Binding met de directe leefwereld, onderlinge contacten, in informeel en georganiseerd verband, stimuleren het vertrouwen in elkaar en resulteren in begrip voor elkaars meningen, gedeelde waarden en normen. Het wordt belangrijker dat de juiste personen en organisaties met elkaar in contact komen. Dat verschillende belangen elkaar in de wijk of het dorp treffen en dat mensen uitgedaagd worden om in beweging te komen. Door te participeren staan ze minder snel aan de zijlijn. Participatie leidt tot sociale integratie.

COS ontwikkelt binnen programmaliijn 2 op dit vlak activiteiten en brengt die naar, en in samenwerking met, specifieke doelgroepen ten uitvoer.

Aanleiding

Met de Sociale Agenda heeft de Provincie zich ten doel gesteld om in 2025 te komen tot een trendbreuk in de gezondheid en participatie van burgers. Uit onderzoeken blijkt dat in Limburg in relatie tot Nederland, relatief meer mensen zijn die in armoede leven, lager

opgeleid zijn, ongezonder zijn en minder actief betrokken in de omgeving en op de arbeidsmarkt. Om te zorgen dat iedereen de kans krijgt om mee te doen en het beste uit zichzelf kan halen, kent de Sociale Agenda meerdere programmaonderdelen om de kentering op het gebied van gezondheid en participatie in te zetten; namelijk het 'Limburg Werkt Akkoord' en 'Sociale Innovatie en Participatie'. COS Limburg levert met de projecten binnen programmalijn 2 actieve bijdrage te leveren aan deze kentering, zodat de verschillen in 2025 in Limburg kleiner zijn en dat de achterstand t.o.v. andere Nederlandse provincies is ingehaald.

De samenleving verandert in hoog tempo. De verzorgingsstaat maakt plaats voor een participatiesamenleving waarin iedereen meedoet en waar burgers zelf verantwoordelijk worden geacht te zijn voor de kwaliteit van de samenleving. Deze (gewenste) verandering gaat uit van de kracht van de burgers om verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven en voor de omgeving.

Zonder actief burgerschap en zonder praktijken van zelforganisatie, wederkerigheid en onderling vertrouwen is er geen vitale civil society. Het betrekken van jongeren hierbij is essentieel. We hebben in onze maatschappij behoefte aan *actieve, constructief kritische* mensen die weten om te gaan met verschillende belangen en opvattingen. Mensen die goed geïnformeerd hun eigen opvattingen ontwikkelen. Mensen ook die zich breed ontwikkelen en hun talenten ook inzetten in het algemeen belang. Onze economie is gebaat bij optimaal ontwikkeld en flexibel inzetbaar talent.

Activiteiten/projecten en werkzaamheden binnen programmalijn 2

COS Limburg speelt op bovenstaande in met het jongerenprogramma "Consumptie Verplicht", met activiteiten binnen het Bevrijdingsfestival, en het beschikbaar stellen van (maatschappelijke) stages als onderdeel van programmalijn 2.

Daarnaast worden er projecten uitgevoerd met en voor een aantal specifieke leefbaarheidnetwerken in regio Venlo en Sittard- Geleen. En is/wordt er een nieuw programma opgezet rond arbeidsparticipatie voor een aantal kwetsbare groepen. Hieronder een korte beschrijving van de uit te voeren projecten.

Projectnaam	4. De arbeidsmarkt van de toekomst
-------------	---

Looptijd van het project

01-01-2017 t/m 31-12 2020

Dit project is gericht op het vergroten van de arbeidsdeelname van een drietal kwetsbare groepen (kansloze jongeren, statushouders en oudere werkzoekenden).

Het project sluit aan op het Afsprakenkader Limburg Werkt Akkoord dat mede door de drie Limburgse Arbeidsmarktregio's is onderschreven. Hoe kunnen de drie arbeidsmarktregio's inspelen op de uitdagingen die economische veranderingen met zich meebrengen?

Het project wordt door COS Limburg uitgevoerd vanuit een zgn. "kerngroep diversiteit" waarin tevens FAM, KBO Limburg, COS en Zuyd Hogeschool zitting hebben. Deze kerngroep zet op hoofdlijnen het project verder uit en werkt binnen daarbij de verschillende activiteiten nauw samen met andere MO's en met relevante stakeholders binnen deze thematiek zoals de 3 arbeidsmarktregio's, de gemeenten en beleidsmakers, werkgevers/werkgeversverenigingen en vertegenwoordigers uit het maatschappelijk middenveld. De activiteiten worden nadrukkelijk afgestemd op de inzet van reguliere partijen binnen dit werkveld, staan dus zeker niet los daarvan, maar worden aanvullend en synergetisch neergezet. De quatro helix samenwerking is hier leidend.

Projectnaam	5. jongerenprogramma "Consumptie Verplicht"
-------------	--

Looptijd van het project

01-01-2017 t/m 31-12 2020

Binnen dit project worden jongeren gestimuleerd tot actief burgerschap, worden zij aangezet tot reflectie, activering en meningsvorming, en denken ze na over hun eigen werkelijkheid, over loyaliteit en morele of maatschappelijke dilemma's. In de komende beleidsperiode wordt binnen de CV-acties extra aandacht gevraagd gegeven aan de prioritaire thema's uit de sociale agenda, zoals positieve gezondheid, het vluchtelingenvraagstuk en arbeidsparticipatie van bepaalde groepen jongeren.

Consumptie Verplicht draait om het verankeren van kennis, houding en gedrag. Om het handelen vanuit actief burgerschap, bewust van de eigen houding in relatie tot maatschappelijke en leefbaarheids vraagstukken en bereidheid hier een verantwoordelijkheid in te nemen. Hiertoe worden een aantal speciaal hiervoor ontwikkelde instrumenten en acties ingezet zoals Upgrades, toolkit Upgrade XS en Upgrade-themaspeerpunt.

Projectnaam	6. Lokale en bovenlokale leefbaarheidsinitiatieven
-------------	---

Looptijd van het project

01-01-2017 t/m 31-12 2020

Binnen dit project geeft COS Limburg vorm aan twee omvangrijke vrijwilligersinitiatieven op het vlak van leefbaarheid.

a. In de regio Venlo en Noord-Limburg ondersteunt het COS het breed door (vrijwilligers)groepen) gedragen initiatief Wereldpaviljoen. Hierbij zijn ongeveer 90 vrijwilligers betrokken bij het Wereldpaviljoen die substantiële inzet hebben en nog eens 50 vrijwilligers die incidenteel worden ingeschakeld bij (kortlopende) deel klussen. Deze vrijwilligers organiseren activiteiten voor diverse doelgroepen op thema's als verdraagzaamheid, vluchtelingenvraagstuk en burgerschap. Binnen de groep vrijwilligers worden bewust mensen die enigszins in een isolement zitten, ingeschakeld zoals minder valide personen, asielmigranten, langdurig werklozen.

b. In de Westelijke Mijnstreek geeft COS Limburg uitvoering aan een breed programma van leef- en duurzaamheidsactiviteiten naar diverse (vrijwilligers)groepen in samenwerking met de Vereniging Mondiaal Beleid. Met deze vrijwilligersgroepen wordt uitvoering gegeven aan het kunst & muziekfestival PULP, educatieve acties, het Wereldbulletin, wijkgebonden activiteiten rond leefbaarheid en duurzaamheid. Daarnaast ondersteunt COS Limburg de Fair Trade werkgroep in die gemeenten die uitvoering geven aan activiteiten in de Fair Trade week.

Projectnaam	7. Bevrijdingsfestival Limburg - Side Events
-------------	---

Looptijd van het project

01-01-2017 t/m 31-12 2020

Binnen dit project organiseert COS Limburg elk jaar publieksgerichte randactiviteiten binnen het Limburgs Bevrijdingsfestival gericht op diversiteit, tolerantie en actuele maatschappelijke vraagstukken. In 2016 heeft het COS een begin gemaakt met het inschakelen van organisaties op het vlak van (reproductieve) gezondheid, vluchtelingen en arbeidsmarkt. Dit wordt vanaf 2017 versterkt gecontinueerd.

Bovendien ondersteunt het COS de (vrijwilligers)organisatie met de uitvoering van het festival.

Projectnaam	8. Bevrijdingsfestival Limburg 2016 - debat en dialoog
-------------	---

Looptijd van het project

01-01-2017 t/m 31-12 2020

Binnen dit project organiseert COS Limburg debat en dialoogbijeenkomsten met en voor jongeren over actuele vraagstukken gerelateerd aan verdraagzaamheid, normen en waarden, grondrechten en de gevolgen van "de veranderende samenleving" op individueel en maatschappelijk vlak. In samenwerking met jongeren én jongerenorganisaties worden Debat en Dialoog activiteiten georganiseerd waarbij met name het gesprek wordt aangegaan met andere jongeren. De activiteiten in het voortraject kennen een afsluiting op 5 mei, de Dag van de Vrijheid, en bij uitstek een dag om stil te staan bij hoe we vrijheid invullen. Hoe gaan we met onze democratie en rechtstaat om? Hoe willen we dat onze samenleving er uit ziet en zich ontwikkelt?

Doelstellingen binnen programmalijn 2.

- Het verhogen van de arbeidsdeelname van kwetsbare groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Bij het bedrijfsleven bewustwording bewerkstelligen van kansen en mogelijkheden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Het instellen en ondersteunen van een netwerk van stakeholders die activiteiten blijven agenderen
- Het ontwikkelen van instrumenten om:
 - verbindingen te leggen voor samenwerking
 - verbindingen te leggen tussen bestaande interventies
 - het borgen van effectieve interventies
- Jongeren uitdagen op thema's gerelateerd aan maatschappelijke vraagstukken, diversiteit, normen en waarden, verdraagzaamheid, vrijheid en mensenrechten en het bevorderen van meningsvorming hierover;
- Burgers in het algemeen en jongeren in het bijzonder activeren om daadwerkelijk in eigen wijk of gemeente kleinschalige positieve acties uit te voeren en bij te dragen aan een betere leefomgeving;
- Jongeren van verschillende (sociale en etnische) achtergrond met elkaar in gesprek en debat brengen.
- Burgers van verschillende (sociale en etnische) achtergrond middels deelname aan gezamenlijke activiteiten kennis laten maken met elkaar en zo vooroordelen over elkaar wegnemen en barrières slechten;
- Jongeren kennis en ervaringen op het vlak van actief burgerschap laten opdoen middels het beschikbaar stellen van maatschappelijke stageplekken binnen (de activiteiten van) COS Limburg en/of bemiddelen in dit soort stageplekken bij andere organisaties.

Resultaten

Met de uitvoering van de activiteiten in programmalijn 2 heeft COS Limburg in 2020:

- De interventies en activiteiten van | de kerngroep diversiteit" en de partners binnen de quatro helix samenwerking hebben aantoonbaar geleid tot een grotere arbeidsparticipatie binnen de betrokken kwetsbare groepen.
- Ondernemers hebben aantoonbaar meer zicht op kansen en mogelijkheden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en de voordelen van een divers personeelsbestand;
- Halverwege het 4 jarige traject functioneert een effectief samenwerkingsverband van stakeholders die activiteiten blijven agenderen en samen met de kerngroep uitvoeren;
- in 20 gemeenten, met actieve inzet van minimaal 500 jongeren, 40-50 zgn upgrades uitgevoerd; korte, positieve, ludieke en uitdagende acties die bijdragen aan

duurzaamheid, leefbaarheid en tolerantie. Het gaat hierbij niet om praten maar om doen!;

- bewerkstelligd dat in 10 Limburgse wijken jongeren(groepen) zelfstandig initiatief hebben genomen in de organisatie van activiteiten rond duurzaamheid en leefbaarheid (in de eigen gemeente en/of wijk);
- bewerkstelligd dat minimaal 2000 jongeren en burgers kennis hebben opgedaan van de betekenis en waarde van (de eigen inzet op) actief (mondiaal) burgerschap door deelname aan programma;s binnen het bevrijdingsfestival Limburg en het Wereldpaviljoen.
- bewerkstelligd dat minimaal 50 jongeren kennis en ervaringen op het vlak van actief burgerschap en positieve gezondheid hebben opgedaan via een (maatschappelijke) stage bij COS Limburg.

Doelgroep en bereik

- Jongeren, jongerenorganisaties en jongereninitiatieven
- Lokale vrijwilligersinitiatieven;
- (individuele) burgers in een achterstandspositie of in een positie van sociale uitsluiting;
- (individuele) burgers met een achterstand op de arbeidsmarkt;
- Stakeholders binnen het werkveld van arbeidsparticipatie in de quatro helix van overheden/arbeidsmarktregio's, ondernemers, maatschappelijk middenveld en kennisinstellingen.